

Pregled razstav v šolskem letu 2022/23

Plečnikova dela skozi objektiv Petra Nagliča

Leto 2022 je bilo posvečeno arhitekturnemu mojstru Jožetu Plečniku (1872–1957), saj je minilo 150 let od njegovega rojstva; ob tej obletnici smo v sodelovanju z **Društvom Petra Nagliča** postavili na ogled razstavo fotografij Petra Nagliča (1883–1959) Plečnikovih arhitekturnih del, v počastitev obletnice pa smo dodali tudi zanimiva *slikarska portreta mojstra Plečnika*, ki ju je naslikal *Jože Bartolj*, ter štiri *originalne risbe Zorana Smiljanića iz stripa o Plečniku*, in *risbo Plečnikove cerkve na Barju Tadeja Žugmana*. V vitrinah smo razstavili nekaj monografij o Jožetu Plečniku in njegovi bogati ustvarjalni poti ter dokumentarno gradivo o Petru Nagliču in izbor razstavnih katalogov ter publikacij, v katerih so objavljene njegove fotografije, da vsaj malo nakažemo pomen njegovega fotografskega opusa.

Matjaž Šporar, Nagličev vnuk, ki skrbi za izjemno bogato fotografsko dediščino in je tudi pripravil razstavo, je dejal, da je Naglič v tridesetih letih prejšnjega stoletja navdušeno obiskoval Plečnikova gradbišča v Ljubljani in okolici ter vestno beležil arhitekturna dela na fotografski film; angažirano je dokumentiral nastajanje številnih Plečnikovih stavb od začetkov do zaključka gradnje, kot da je prepoznal veličino Plečnikovega mojstrstva. Fotografiral je tako celotne stavbe, fasade kot posamezne detajle, kar je neprecenljivo za rekonstrukcijo Plečnikove arhitekturne dediščine, hkrati pa ti raznoliki fotografski pogledi razkrivajo tudi Nagličev smisel za motiv in kompozicijo. Fotografijam posameznih arhitekturnih del so bili dodani tudi posnetki Plečnikovih arhitekturnih načrtov in dokumentov, ki jih je posredovala Plečnikova hiša (Dokumentacija MGML).

Razstavo je odprl direktor zavoda mag. Anton Česen, v glasbenem programu pa so nastopile dijakinje Elizabeta in Julija Tomac, Polona Avsenik in Ana Strmčnik.

Dnevi evropske kulturne dediščine (DEKD)

V zavodu smo dogajanje ob temi lanskoletnih DEKD navezali na jubilejno Plečnikovo leto in na fotografsko razstavo Plečnikovih del Petra Nagliča – ob razstavi lahko namreč spoznavamo ne le bogato arhitekturno dediščino mojstra Jožeta Plečnika, temveč tudi pomen ohranjanja in skrbi za fotografsko družinsko zapuščino. Razstava Nagličevih fotografij iz zapuščine njegovega vnuka Matjaža Šporarja je služila otrokom in mladim kot izhodišče za njihovo lastno zbiranje fotografske kulturne dediščine in ustvarjalno aktualizacijo. Dijaki 2. letnika so si ogledali fotografsko razstavo Plečnikovih del, nato pa pripravili fotografski dialog s staro fotografijo iz njihove družinske zbirke. Na hodniku v pritličju gimnazije pa smo razstavili nekaj **fotografij** študentke 3. letnika vizualnih komunikacij **Teje Gregorič**, ki je v našem zavodu posnela cikel črno-belih fotografij in ga naslovlila *Zabris meja*. Za osrednji koncept projekta je izbrala igro senc in ob razmišljanju o tej temi se je spraševala, kako ohranjamo in kako brišemo sledi zgodovine: "To sem tudi povezala z zgodbami moje družine, grozote, ki so se zgodile na slovenskih tleh in se o njih ni govorilo. Bolečina, izdaja. Tako sem se vprašala, katere stavbe pravzaprav nosijo te spomine. /.../ Lahko prostor nosi spomin? /.../ Iščem svetlobo. So spomini ostali, jih obujamo znotraj prostora, ali le nemo korakamo po hodnikih te mogočne stavbe?"

Otroci iz **Vrtca Dobrega pastirja** so skupaj z vzgojiteljicami odkrivali življenje in delo arhitekta Jožeta Plečnika ter si ogledali njegova dela v šentviški župnijski cerkvi, kjer so se tudi sami z vso pozornostjo – tako kot mojster Plečnik – posvetili risanju tistega, kar je najbolj pritegnilo njihovo pozornost. V nekaterih skupinah so nato tudi ustvarjali v različnih likovnih tehnikah, sestavljali, lepili, slikali idr. –

tako je nastalo nekaj portretov, lepljenka in celo makete znanih Plečnikovih del (Narodne in univerzitetne knjižnice, vhoda na Žale, ljubljanskih tržnic).

V **OŠ Alojzija Šuštarja** so v goste povabili arhitekta Roberta Dolinarja (avtorja liturgične opreme osnovnošolske kapele in spominskega obeležja *Mir s teboj*) ter ga povprašali o vplivu Jožeta Plečnika na njegovo delo, v avli šole pa postavili na ogled tudi Dolinarjeve risbe oz. načrte za kapelo Dobrega pastirja.

Slikarska razstava Kristine Vencelj

Predstavitel širokega opusa svojega slikarskega dela v našem zavodu pod naslovom *V objemu lokvanja* je Kristina Vencelj zasnovala v treh delih: v Kregarjevem atriju je postavila na ogled cikel lokvanjev, ki ga sestavljajo dela večjega formata, v predprostoru tega atrija slike arabesk manjšega formata, v Meršolovem atriju pa izbor motivno raznolikih del. Tovrstna zasnova je lepo odražala značaj njenega ustvarjanja, saj v opusu slikarke, ki že več kot dve desetletji beleži slovenski likovni prostor, opazimo stalno in nenehno željo po spreminjanju, preizkušanju v novostih in posledično ustvarjanju v različnih slikarskih zvrsteh in tehnikah. Svoje znanje radodarno deli tudi z otroki in mladimi, za katere pripravlja likovne tečaje in delavnice.

Na odprtju razstave je slikarko in njeno delo predstavil umetnostni zgodovinar Blaž Korpnik, glasbeni program pa sta oblikovali dijakinji ŠKG in učenki GŠ Matije Tomca, violinistka Lana Rupnik in pianistka Pia Nahtigal, ki sta navdušili z odlično interpretacijo Rahmaninova.

Slikarska razstava Janeza Kovačiča

Razstava akad. slikarja Janeza Kovačiča je bila na ogled v Kregarjevem in Meršolovem atriju v okviru praznovanj ob godu zavodskega zavetnika sv. Stanislava in ob osebnem slikarjevem jubileju. Razstavo je odprl direktor zavoda mag. Anton Česen, glasbeni program ob odprtju so skupaj s svojo profesorico Barbaro Tišler oblikovale učenke petja Neža Penko, Polona Rakar in Tina Zupančič.

Janeza Kovačiča poznamo kot vsestranskega likovnega ustvarjalca – slikarja (v različnih tehnikah: olje, akvarel, freska, vitraj), grafika, restavratorja, oblikovalca –, ki že več kot 50 let sooblikuje slovenski umetnostni prostor, pomemben pa je tudi njegov slikarski prispevek pri slovenskih izseljencih v Kanadi in ZDA. Njegov opus obsega raznoliko motiviko – krajine, vedute, portrete, tihožitja, sakralne prizore itd. –, vseskozi pa ostaja zvest realistični slogovni usmeritvi, pri čemer išče svoj osebni slikarski izraz predvsem s slikovito govorico barvnih potez in svetlobnih učinkov. Raznolikost motivov in večšo slikarsko potezo smo lahko občudovali tudi ob različnih motivnih ciklih na razstavi: vedut Ljubljane in drugih slikarju ljubih krajev, krajinskih podob, tihožitij, starodavnih oljk ... Na bogat ustvarjalni opus smo želeli opozoriti tudi z izborom osnutkov za vitraje, risb in grafik ter razstavnih zgibank, katalogov, monografij in koledarjev, ki smo jih predstavili v vitrinah.

Srečanja s Plečnikom

Ob zaključku Plečnikovega leta so mladi arhitekti **Klara Bohinc, Tadej Bolta, Jure Hrovat, Andraž Keršič, Uršula Novak, Janja Šušnjar, Tadej Urh** in **Matic Vrabič**, alumni Škofijske klasične gimnazije, pripravili **okroglo mizo *Srečanja s Plečnikom***, na kateri so nas navdušili ne le z odličnim poznavanjem tematike in strokovno poglobljenimi komentarji, temveč tudi s spretno vodenim pogovorom, v katerem so se zelo lepo prepletali in dopolnjevali njihovi pogledi na Plečnikovo arhitekturo in aktualnost le-te v sodobni družbi. Pogovor so mladi arhitekti dopolnili z **razstavo avtorskih fotografij Plečnikovih del** in izborom citatov tako iz bogate Plečnikove misli kot iz strokovne literature, ki je bila na ogled na hodniku v pritličju gimnazije.

Spominska razstava Vinka Hlebša

Ob začetku novega koledarskega leta in ob 80. obletnici slikarjevega rojstva je bila na ogled razstava *Med realnostjo in iluzijo* Vinka Hlebša (1943–2022), ki je zaobsegala izbor del, ki jih je Hlebš naslikal v zadnjih letih in so bila prvič postavljena na ogled. V več kot 50-letnem slikarskem obdobju je Hlebš ustvaril obsežen slikarski opus, ki ga je likovna kritika povezala s t. i. fantastičnim realizmom, tematsko pa se navezuje predvsem na žanrske motive, krajine in tihožitja, med katerimi imajo osrednje mesto rastlinski motivi; rastlino v svojem slikarskem svetu povzdigne na simbolno raven, da ponazori zaupanje v neuničljivost, večnost življenja.

Odprtja razstave so se udeležili številni sorodniki, prijatelji, sokrajani in ljubitelji Hlebševega slikarstva, tako da je večer izzvenel kot globoka zahvala in dragocen spomin na dragocen dar življenja in ustvarjalnosti Vinka Hlebša. Slikarjeve hčerke Marijana, Urška in Eva z družinami so ob tej priložnosti pripravile in izdale tudi katalog razstave ter poskrbele za medijsko odmevnost. Nagovor s predstavitevijo slikarjevega življenja in njegovih del je pripravil umetnostni zgodovinar in likovni kritik ddr. Damir Globočnik. Glasbeni program ob odprtju je tenkočutno izbrala sopranistka in profesorica GŠ Matije Tomca Barbara Tišler ter ga z izjemno interpretacijo izvedla skupaj s svojimi nekdanjimi učenci solo petja: Lucijo Kovač, Rokom Kotarjem in Filipom Suhadolcem.

Razstava *Psalmi* Venka Cvetkova

Akademski slikar Venko Cvetkov iz Severne Makedonije je za postavitev razstave v naših razstavnih atrijih izbral dela iz zadnjega obdobja svojega ustvarjanja in jih zaokroženo predstavil pod naslovom *Psalmi*. Svojo izbiro je utemeljil z besedami: »V tem času „stresno radikalnih delitev“ likovna umetnost doživlja transformacijo in seveda marginalizacijo. S stališča samih ustvarjalcev je trenutek še bolj izzivalen (provokativen). Osebnostno menim, da je sodobni likovni nagovor postal podoben „psalmom“. Čutim, da je ves korpus življenja bistveno otežen s paradoksom in sovraštvom. Prav zaradi boljše sinhronizacije občutim svoj osebni likovni slovar (leksikon) kot vizualiziran psalm ali pa molitev, ki je transformirana v likovno delo.«

Avtorja in njegovo delo sta na odprtju predstavila nekdanji slovenski veleposlanik v Severni Makedoniji prof. dr. Milan Jazbec in akad. slikar Matej Metlikovič, odprl pa jo je direktor zavoda mag. Anton Česen. Kulturni program ob odprtju so z izjemno avtorsko glasbeno-plesno improvizacijo oblikovale pianistka Sonja Bajc, baletna plesalka Lana Druškovič ter gledališka igralka in režiserka Simona Pinter, ki je doživeto interpretirala izbrane pesmi Milana Jazbeca.

Utrinek časa za vse čase

Ob 140-letnici rojstva fotografa Petra Nagliča (1883–1959) iz Šmarce pri Kamniku smo postavili obsežno razstavo *Utrinek časa za vse čase* – likovne zbirke Matjaža Šporarja različnih sodobnih ustvarjalcev, ki so poustvarili oz. interpretirali posamezne motive iz Nagličeve fotografske zbirke. Razstavljeni so bila dela likovnih in umetnoobrnih ustvarjalcev, ki so se odzvali povabilu Matjaža Šporarja, Nagličevega vnuka, ki skrbi za to izjemno fotografsko dediščino: **Jože Bartolj, Mladen Bolfek, Lojze Burja, Miha Erič, Milan Erič, Vočko Gašperut, Janez Humar, Marta Jakopič Kunaver, Marcos Jerman, Natalija Juhart Brglez, Miha Kač, Janez Kovačič, Marjan Manček, Janko Orač, Tomaž Perko, Bogdan Potnik, Amir Rom, Janez Rozman, Zoran Smiljanič, Jure Smole, Jošt Snaj, Dušan Sterle, Viktor Šest, Peter Škrlep, Veljko Toman, Mojca Vilar, Franc Vozelj, Blaženka Zvonkovič in Tadej Žugman**. Nekateri so ustvarili po eno delo, nekateri več posameznih del oziroma serijo, črpali pa so bodisi iz ene fotografije bodisi so svoj motiv povzeli in sestavili iz več fotografij. Večina del je nastala v obdobju od leta 2019 dalje, del umetnikov je Matjaž Šporar poiskal v kamniškem prostoru in se tako navezal na domače Nagličevo okolje, nato se je nabor avtorjev razširil

po Sloveniji in celo izza njenih meja. Ob razstavi je izšel tudi obsežen **katalog** z reprodukcijami likovnih del in Nagličevih fotografij.

Na spominskem večeru je življenje Petra Nagliča predstavil Matjaž Šporar, njegovo izjemno fotografsko dediščino Miha Špiček iz Slovenskega etnografskega muzeja; o zbranih likovnih delih je spregovoril umetnostni zgodovinar dr. Andrej Doblehar, razstavo je odprl direktor zavoda mag. Anton Česen. V glasbenem programu ob odprtju so nastopili nekdanji dijaki Škofijske klasične gimnazije in učenci GŠ Matije Tomca iz razreda prof. Barbare Tišler – Lucija Kovač, Maruša Rojc, Filip Suhadolc in Rok Kotar -, ter letošnji maturant Jernej Frelj, ki ga je na klavirju spremljal prof. Miha Klemenc.

Fotografska razstava Polone Avanzo

V okviru socialnega praktikuma, ki ga vsako leto proti koncu aprila pripravimo za dijake 2. letnika, smo na hodniku v pritličju gimnazije postavili zanimivo **fotografsko razstavo *Kaj je »normalno« življenje?* Polone Avanzo**, alumne 3. generacije ŠKG.

Polona Avanzo je tako naslovlila serijo fotografij o življenju družin z otroki s posebnimi potrebami, ki je bila avgusta 2021 izbrana za predstavitev na festivalu fotografije *Kranj Foto fest*. V Sloveniji ima približno vsak deseti otrok posebne potrebe. Družine s takšnimi otroki predstavljajo znaten delež populacije, pa vendar se pogosto pretvarjamo, da ne obstajajo, jih potiskamo na rob in jih ne vključujemo v družbo. Že v običajnih razmerah so takšni otroci večinoma ločeni od vrstnikov in osamljeni v svojem svetu, v času pandemije pa se je tej ogroženi skupini njihov svet še bolj skrčil in povsem izoliral, ostala jim je le njihova osnovna celica – družina. Polona Avanzo se je zato odločila, da bo pogledala v njihov vsakdan in fotografirala njihovo "normalnost". Fotoreportaža prikazuje, kako so se družine prilagodile izzivom otrok s posebnimi potrebami ter ustvarile skrbno in ljubeče okolje.

Razstava dijakov Škofijske klasične gimnazije

Ob zaključku šolskega leta že tradicionalno postavimo na ogled razstavo dijakov Škofijske klasične gimnazije, ki so ustvarjali v **Likovni šoli** pod mentorstvom akad. slikarke Sare Križaj in v **Delavnicah grafičnega oblikovanja** pod vodstvom mag. Nine Malovrh (obe mentorici sta tudi alumni naše gimnazije). Na odprtju razstave pa vedno predstavimo tudi sveže izdan dijaški literarni zbornik *Domače vaje*.

Sara Križaj, mentorica likovne šole, je dejala, da je "razstava ena redkih priložnosti, ko lahko na dela nekega umetnika vrže svoj pogled tudi kdo drug in tedaj po njegovih boljših delih spozna umetnikovo delovanje. Pa vendar je to spoznavanje morda nekoliko necelovito, saj za razstavljenimi deli ne vidi vsega vloženega časa in truda. Risanje ali nasploh kakršnokoli delovanje pa zahteva svoj čas in pri tem odkrijemo več detajlov, zapazimo svoje napake, razumemo odnose in notranja pravila nekega področja ter spoznamo kompleksnejši sestav resničnosti. /.../ in tako bi si upala trditi, da se prek tako neznatne dejavnosti, kot je risanje, odnos do realnosti, njeno spoznavanje in razumevanje njene kompleksnosti prenaša na širšo življenjsko raven."

Mentorica Nina Malovrh je izpostavila, da se na delavnicah grafičnega oblikovanja dijaki niso spoznavali samo z grafičnimi elementi in oblikovalskimi principi, temveč so se uspešno spopadli tudi s konkretnimi naročili za oblikovanje logotipov, promocijskega gradiva in nekaterih izdelkov, zelo uspešno pa so (dijaki Jon Klemenc, Neža Kveder in Anika Rode) oblikovali tudi gimnazijski literarni zbornik *Domače vaje*, za katerega je naslovnico naslikala maturantka Karen Kitič, ki je odlične risbe ustvarila tudi v likovni šoli.

Razstavo je odprl ravnatelj gimnazije Rihard Režek, ki se je zahvalil mentoricam za njihovo predano delo in vzpodbude dijaku ter čestital mladim likovnim in literarnim ustvarjalcem. Odprtje razstave

sta z doživeto glasbeno interpretacijo obogatila godalni kvartet maturantov (Tina Bučar, Polona Rakar, Marina Vrščaj in Jakob Habicht) ter skupina pevk 1. letnika (Katarina Pirc, Ana Lina Lenarčič, Ema Marija Korošec, Zala Vrbovšek in Ivana Ferjan ob klavirski spremljavi Neže Sušnik).

Pogovorno srečanje z akademikom prof. Andrejem Jemcem

V sodelovanju s Slovensko matico smo 14. junija v Dvorani Matije Tomca pripravili pogovorno srečanje z akademikom prof. Andrejem Jemcem. Srečanje je bilo posvečeno predstavitvi obsežne monografije *Andrej Jemec: Slike*, ki jo je letos izdala Slovenska matica.

Pogovor je vodila dr. Ignacija Fridl Jarc, tajnica in urednica Slovenske matice, ki je predstavila ta izjemen projekt, obsežen monografski pregled slikarskega opusa Andreja Jemca; med pogovorom smo obiskovalci lahko na platnu spremljali kronološko urejen izbor reprodukcij njegovih likovnih del in nekaterih dokumentarnih posnetkov. Cenjeni gost akademik prof. Andrej Jemec se je v svojih spominih na do sedaj prehojeno življenjsko in umetniško pot dotaknil tudi mladih let v Šentvidu in študijskega obdobja na ljubljanski akademiji, iskanja in razvijanja svojega osebnega slikarskega sloga, spregovoril pa je tudi o svojih pogledih na mesto likovne umetnosti v šolskem sistemu ter ob tem izpostavil nekaj pomenljivih kritičnih vprašanj o našem odnosu do likovnega jezika v sodobnem (s podobami nasičenem) svetu. V pogovoru je sodeloval tudi akademik prof. dr. Jožef Muhovič, slikar, filozof in likovni teoretik, ki je z izbranimi besedami orisal portret Andreja Jemca kot profesorja, kakršnega je spoznal najprej kot študent in kasneje kot profesorski kolega na likovni akademiji, in kot slikarja, ki se v svojih suvereno zasnovanih kompozicijah in močnih simbolnih podobah razkriva kot mojster barve in svetlobe.

S sonato za dve violini sta dogodek obogatili dijakinji Škofijske klasične gimnazije Elizabeta in Julija Tomac. Ob tej priložnosti pa smo v Meršolovem atriju postavili tudi **razstavo izbranih del** akademika Andreja Jemca, ki je ustvaril obsežen, tehten in velikokrat nagrajen slikarski in grafični opus (med drugim je tudi prejemnik Prešernove nagrade za življenjsko delo leta 1994), poleg tega pa se je uveljavil tudi s pedagoškim delom na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, kot svetovalec pri vprašanih likovne podobe prostorov ter kot premišljevalec o družbenih in kulturnih vprašanjih.

Gostujoče razstave

V zavodskih razstavnih prostorih tekom leta gostimo tudi kakšno razstavo zunanjih organizatorjev. V Meršolovem atriju je bila v začetku novembra na ogled **likovno-fotografska razstava *Tudi baterije lahko zagorijo***, ki jo je pripravila Komisija za mladino Gasilske zveze Ljubljana v okviru aktivnosti v mesecu požarne varnosti. Na razstavi so sodelovali mladi gasilci in gasilke ljubljanskih prostovoljnih gasilskih društev, stari med 6 in 15 let, z likovnimi in fotografskimi deli, ki so jih pripravili na aktualno temo, saj se v vsakdanjem življenju skokovito povečuje uporaba naprav z litievimi baterijami.

Ob zaključku šolskega leta so v Kregarjevem atriju postavili **razstavo dijaki mednarodne šole *Vector International Academy***, ki gostuje v prostorih zavoda, pod mentorstvom njihove profesorice akad. kiparke Katje Oblak.

V juliju je bila v Kregarjevem atriju na ogled **fotografska razstava portretov *Utrinki življenja Lučke Oblak*** iz Argentine, ki jo je pripravilo izseljensko društvo Slovenija v svetu.